

Klára Severová: Počátky cisterciáckého kláštera ve Žďáru nad Sázavou

Posudek vedoucího práce

Klára Severová si zvolila za téma prvních sto let existence jedné z nejvýznamnějších duchovních institucí svého kraje – kláštera cisterciáků ve Žďáře nad Sázavou. Práci přehledně rozdělila do pěti hlavních kapitol, pojednávajících o pramenech, literatuře a o dějinách kláštera, zvláště pak o jeho zakladatelích a hospodářských poměrech.

První kapitola je věnována detailnímu rozboru pramenů, přičemž hlavní pozornost pochopitelně soustřeďuje na hlavní pramen, tj. kroniku žďárského kláštera od Jindřicha Řezbáře, sepsanou kolem roku 1300. Autorka víceméně sleduje výklad Jaroslava Ludvíkovského, uvedený v poslední edici kroniky z roku 1964 (vydání z roku 2003 je jejím pouhým přetiskem, v té době byl Ludvíkovský už dávno po smrti!). Odmítá tedy stejně jako Ludvíkovský Emlerovo ztotožnění Jindřicha Řezbáře s jiným kronikářem Jindřichem Heimburským.

Druhá kapitola přehledně (se stručným hodnocením) pojednává o literatuře k dějinám kláštera. Jediná monografie o Žďáru je psána populární, nikoli vědeckou formou (Plichta, 1995).

V třetí kapitole vstupuje in medias res, tedy k nejstarším dějinám zkoumané instituce. Nejdříve stručně pojednává o cisterciáckém řádu a o jeho příchodu do Čech a na Moravu, pak si všímá neúspěšné fundace Jana z Polné v Nížkově (1234-1239) nedaleko Žďáru. Hlavní pozornost autorka samozřejmě věnuje samotnému založení žďárského kláštera panem Bočkem z Obřan (1252), kterému tento úkol na smrtelné posteli svěřil jeho tchán Přibyslav z Křižanova. Klára Severová se přitom opírá zejména o vyprávění žďárské kroniky, stejně jako při líčení následujícího období dějin kláštera až do konce 13. století. První polovinu následujícího století sleduje už jen zběžně podle diplomatických regist.

Ve čtvrté kapitole se autorka vrací k postavám zakladatelů, a to jak k slavnému páru Přibyslava z Křižanova a jeho manželky Sibily, tedy k rodičům svatě Zdislavy, tak k Bočkovi z Obřan. I tady se drží vyprávění pramene, doplněné o postřehy Zdeňka Kalisty a Metoděje Zemka. Zakladatelské postavy pak rozšiřuje o rodinu Smila z Lichtenburka, dalšího zetě Přibyslavova, a o rodinu Gerharda z Obřan, syna Bočkova. Oba významně podporovali nový cisterciácký klášter ve Žďáře.

V poslední páté kapitole se Klára Severová zaměřila na klášterní ekonomiku a s ní spojenou kolonizaci Českomoravské vysočiny. Velikost klášterního majetku spolehlivě sleduje na listinách, editovaných v CDB a v RBM.

Předkládanou bakalářskou práci hodnotím jako zdařilou, založenou na poctivé a důkladné práci s prameny i literaturou. Autorka prokázala schopnost pracovat vědeckou metodou, její práce má všechny předpoklady k úspěšné obhajobě, k níž ji rád doporučuji!

V Poděvousích 14. května 2011

PhDr. Petr Kubín, Ph.D.